STORTINGET

Innst. 25 S

(2026–2027)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:281 S (2025–2026)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Kristian August Eilertsen, Rune Midtun, Bjørn Larsen og Helge André Njåstad om egenbetaling for tolketjenester etter tre års opphold i Norge

---

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til nødvendige lovendringer slik at utlendinger selv må betale for tolketjenester etter at de har hatt opphold i Norge i tre år, med unntak av situasjoner som krever øyeblikkelig hjelp og helsehjelp.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng har i brev av 1. oktober 2026 uttalt seg om representantforslaget. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har mottatt skriftlige høringsinnspill om saken. Disse kan, sammen med sakens dokumenter, leses på sakens side på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Konstanse Marie Alvær, Monica Nielsen, Jon-Ivar Nygård og Malin Bye Sørensen, fra Fremskrittspartiet, Bjørn Larsen, Cathrine Linnes, Rune Midtun og Helge André Njåstad, fra Høyre, Mudassar Kapur og Tage Pettersen, fra Sosialistisk Venstreparti, Anne Lise Gjerstad Fredlund, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune, og fra Rødt, lederen Hanne Beate Stenvaag, viser til Representantforslag 281 S (2025–2026) om egenbetaling for tolketjenester etter tre års opphold i Norge.

Komiteen viser til at det i representantforslaget fremmes forslag om å innføre egenbetaling for tolketjenester etter tre års opphold i Norge.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt, viser videre til statsrådens svar, der det understrekes at bruk av kvalifisert tolk er viktig for å sikre forsvarlige tjenester, rettssikkerhet og likeverdig tilgang til offentlige tjenester. Flertallet viser også til at behovet for tolk kan variere betydelig mellom ulike personer og situasjoner.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt, viser til at de som kommer til Norge, skal møtes med tydelige krav og forventninger om å lære norsk.

Dette flertallet mener god kommunikasjon er en forutsetning for at det offentlige skal lykkes med å yte gode og forsvarlige tjenester til hele samfunnet. Tilrette-

legging ved bruk av tolk kan være avgjørende for å nå deler av befolkningen som ikke behersker norsk eller ikke kan kommunisere på norsk talespråk. På denne måten kan det offentlige bidra til å forebygge misforståelser og sikre at borgerne mottar korrekte tjenester, noe som også kan føre til et sterkere tillitsforhold mellom befolkningen og myndighetene.

Dette flertallet viser til at bruk av tolk i offentlig sektor er regulert i lov om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven). Lovens formål er å bidra til å sikre rettssikkerhet og forsvarlig hjelp og tjenester for personer som ikke kan kommunisere forsvarlig med offentlige organer uten tolk. I henhold til loven vil offentlige organer ha en plikt til å bruke tolk når det følger av sektorlovgivningen, når det er nødvendig av hensynet til rettssikkerhet, eller for å yte forsvarlig hjelp og tjenester. Plikten vil typisk inntre i prosesser som leder fram til avgjørelser av inngripende karakter, situasjoner der det formidles viktig informasjon til eller fra enkeltpersoner, og andre saker med stor betydning for den enkelte.

Dette flertallet mener en egenandel vil kunne føre til at det ikke brukes tolk når det er behov for det, noe som blant annet kan medføre flere uriktige avgjørelser, mer klagebehandling og lavere tillit mellom brukere og det offentlige. I tillegg kan en ordning med krav om betaling for tolketjenester for avgrensede tilfeller være krevende å administrere og vil innebære administrasjonskostnader for staten eller kommunene. Det vil også føre til forskjellsbehandling av brukere av tolketjenester, og risiko for sosial ulikhet. Videre understrekes det at Norges internasjonale forpliktelser og menneskerettighetene setter rammer for hvilke tilfeller et slikt krav om betaling for tolketjenester kan gjelde for.

Dette flertallet viser videre til at det å bruke tolk som regel ikke vil gjelde dersom partene kan kommunisere forsvarlig på norsk eller et annet språk, for eksempel engelsk. En plikt til å bruke tolk vil bare i særlige tilfeller gjelde i kontakt med minoritetsspråklige som har norsk statsborgerskap eller som har fullført norsk grunnopplæring eller annen utdanning på norsk, fordi de fleste vil ha gode nok norskferdigheter til at kommunikasjon på norsk anses forsvarlig.

Dette flertallet er enig i at god språkforståelse er avgjørende for integrering, men mener dette representantforslaget ikke bidrar til dette. Forslaget har også flere ulemper, og dette flertallet støtter derfor ikke forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det å lære seg norsk er en av de viktigste forutsetningene for å bli integrert i det norske samfunnet. Gode norskkunnskaper er avgjørende for å kunne delta i arbeidslivet, følge opp egne barn, ta utdanning og klare seg selv i møte med offentlige myndigheter. Disse medlemmer mener derfor det må stilles tydelige krav og forventninger til at personer som bosetter seg i Norge, lærer seg norsk innen rimelig tid.

Disse medlemmer viser til at Norge bruker betydelige ressurser på integrering og norskopplæring. Gjennom introduksjonsprogrammet og andre offentlige ordninger får mange nyankomne innvandrere tilbud om norskopplæring og kvalifisering. Disse medlemmer mener det er rimelig at det offentlige legger til rette for at nyankomne får virkemidler for å lære seg norsk, men understreker samtidig at den enkelte har et selvstendig ansvar for å benytte seg av mulighetene som gis, og gjøre det som kreves. Det kan ikke være slik at norske skattebetalere skal ha et ubegrenset økonomisk ansvar for å kompensere for manglende norskkunnskaper.

Disse medlemmer er bekymret over den omfattende bruken av tolketjenester i offentlig sektor. Det er etter disse medlemmers syn problematisk dersom personer som har bodd i Norge i mange år, fremdeles er avhengige av fremmedspråktolk i ordinære møter med offentlige myndigheter. Disse medlemmer mener dette reiser spørsmål om hvorvidt dagens integreringspolitikk stiller tilstrekkelige krav til den enkeltes egeninnsats for å lære norsk, og om dagens ordninger i for stor grad legger til rette for varig avhengighet av tolketjenester.

Disse medlemmer viser til tall fra Helse- og omsorgsdepartementet hvor det fremgår at de regionale helseforetakenes utgifter til tolketjenester økte med hele 159,1 pst. fra 2021 til 2025. Disse medlemmer mener det er nødvendig å stille spørsmål ved om dagens innretning av norskopplæringen og forventningene til den enkelte er tilstrekkelige.

Disse medlemmer viser videre til tall fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), som viser en betydelig økning i omfanget av tolkeoppdrag i offentlig sektor. IMDi anslår at det i 2025 ble gjennomført i underkant av 1,44 millioner tolkeoppdrag. Disse medlemmer mener at omfanget understreker behovet for en politikk som både styrker norskkunnskapene og reduserer behovet for fremmedspråktolking over tid.

Disse medlemmer viser til at det i dag i stor grad er skattebetalerne som finansierer tolketjenester i møte med offentlige myndigheter. Disse medlemmer mener det er naturlig at nyankomne innvandrere i en overgangsperiode får nødvendig hjelp til å kommunisere med offentlige tjenester. Samtidig må det kunne forventes at personer som har fått opphold i Norge, etter noen år har tilegnet seg tilstrekkelige norskkunnskaper til å håndtere ordinær kontakt med det offentlige uten tolk.

Disse medlemmer mener at dagens system i for liten grad skiller mellom personer som nylig har ankommet Norge, og personer som har hatt flere år på å lære seg norsk. Når det offentlige fortsetter å dekke tolkeutgifter uavhengig av hvor lenge en person har bodd i

landet, kan det etter disse medlemmers syn svekke de økonomiske insentivene til å prioritere norskopplæring. Disse medlemmer mener det er rimelig at personer som etter tre års opphold fortsatt har behov for fremmedspråktolk i ordinære møter med offentlige myndigheter, som hovedregel selv må dekke kostnadene ved dette.

Disse medlemmer understreker at representantforslaget ikke innebærer at personer som ikke behersker norsk, skal nektes adgang til offentlige tjenester. Forslaget innebærer at det etter tre års opphold skal stilles tydeligere krav til den enkeltes økonomiske ansvar for bruk av tolketjenester. Disse medlemmer mener det er et viktig prinsipielt skille mellom retten til å benytte en tjeneste og spørsmålet om hvem som skal betale for den.

Disse medlemmer understreker videre at det må gjøres unntak for situasjoner som krever øyeblikkelig hjelp og helsehjelp. Hensynet til liv, helse og forsvarlig medisinsk behandling må ivaretas uavhengig av den enkeltes norskkunnskaper. Disse medlemmer mener samtidig at det bør være mulig å innføre egenbetaling for ordinær fremmedspråktolking i andre deler av offentlig sektor, og at regjeringen derfor må komme tilbake med forslag til nødvendige lovendringer.

Disse medlemmer viser til at tolkeloven regulerer offentlige organers ansvar for bruk av tolk, blant annet når dette er nødvendig av hensyn til rettssikkerhet eller forsvarlig tjenesteyting. Disse medlemmer understreker at lovens bestemmelser om når det offentlige skal benytte tolk, ikke i seg selv avgjør hvordan kostnadene ved slike tjenester bør fordeles. Disse medlemmer mener det derfor er behov for å gjennomgå regelverket med sikte på å innføre egenbetaling etter tre års opphold, samtidig som lovpålagte krav til rettssikkerhet og forsvarlige offentlige tjenester ivaretas.

Disse medlemmer mener at en integreringspolitikk som stiller krav, også må innebære at manglende integrering får konsekvenser. Dersom det ikke stilles forventninger om at den enkelte lærer seg norsk, og det offentlige fortsetter å betale for fremmedspråktolk uten tidsbegrensning, risikerer man å bidra til at flere blir stående utenfor det norske samfunnet. Disse medlemmer mener det er viktig å motvirke utviklingen av parallellsamfunn hvor personer kan leve store deler av livet i Norge uten å beherske det norske språket.

Disse medlemmer understreker at formålet med representantforslaget er å tydeliggjøre den enkeltes ansvar for egen integrering, skape sterkere insentiver til å lære norsk og redusere offentlige utgifter til tolketjenester der dette er forsvarlig. Disse medlemmer mener at det etter tre års opphold i Norge må kunne forventes at den enkelte har gjort en reell innsats for å lære seg norsk, og at fellesskapet ikke skal ha et ubegrenset ansvar for å finansiere fremmedspråktolking.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til nødvendige lovendringer slik at utlendinger selv må betale for tolketjenester etter at de har hatt opphold i Norge i tre år, unntatt i situasjoner som krever øyeblikkelig hjelp og helsehjelp.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Senterpartiet og Rødt viser til at tolkeloven i dag pålegger offentlige organer å bruke tolk når det følger av lov, eller når det er nødvendig for å ivareta rettssikkerhet eller yte forsvarlig hjelp og tjeneste. Tolkeloven gir ikke i seg selv den enkelte en generell rett til tolk, og bruk av tolk skal heller ikke være automatisk. Tolkeloven krever allerede en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle. Det er vesentlig at tolk ikke brukes mer enn nødvendig.

Disse medlemmer mener representantforslaget er lite treffsikkert. Å knytte forslaget til botid tar ikke hensyn til at ulike situasjoner har ulikt behov for presisjon og ulik kompleksitet i informasjonen som skal formidles. Evnen til å kommunisere på norsk i hverdagen er ikke nødvendigvis tilstrekkelig til å forstå komplisert informasjon eller ivareta egne interesser i møte med offentlige myndigheter. Det er foreslått et unntak for helsetjenester. Disse medlemmer mener at et slikt unntak er fornuftig, men det vil også begrense potensialet for innsparinger. Disse medlemmer viser til at flere høringssvar beskriver hvordan egenbetaling i Danmark har skapt merarbeid og økte kostnader. Kostnadene skyldes både administrasjon av ordningen og ekstra ressursbruk når mangelfull kommunikasjon fører til feil. Det er ikke åpenbart at forslaget vil spare det offentlige for ressurser, og man bør derfor ha mer målrettede tiltak for å møte problemstillingene rundt tolk i offentlig sektor.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet mener likevel at eksisterende lovverk ikke skal bli en hvilepute for effektiv forvaltning på tolkefeltet. Kunstig intelligens og digitalisering gir muligheter for mer effektiv og forbedret tolkehjelp. Teknologien gir muligheter for raskere tilgang, bedre tilbud på flere språk, og kvalitetssikring. I tillegg kan ny teknologi potensielt spare offentlig sektor for betydelig ressursbruk.

Disse medlemmer mener det skal stilles tydelige krav og forventninger til at personer som bosetter seg i Norge, lærer norsk. Gode norskferdigheter er avgjørende for god integrering og deltagelse i samfunnet. Det er både rimelig og nødvendig å forvente progresjon i språkferdigheter over tid.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres forslag om en borgerkontrakt i Dokument 8:90 S (2025–2026). Modellen innebærer krav om aktiv delta-

kelse i norskopplæring og progresjon, samtidig som det offentlige skal tilby opplæring på riktig nivå og følge opp utviklingen i norskferdighetene. Høyre har også foreslått tydeligere konsekvenser ved manglende oppfyllelse av integreringsforpliktelsene. Disse medlemmer mener at en slik tilnærming vil styrke norskferdighetene og redusere behovet for tolk, fremfor å gjøre tolking avhengig av betalingsevne.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener gode norskkunnskaper er viktig for deltakelse i arbeids- og samfunnsliv, men at forslaget om egenbetaling for tolketjenester er et dårlig virkemiddel for å styrke integreringen.

Disse medlemmer viser til at bruk av tolk allerede vurderes konkret i den enkelte sak. Offentlige organer har ikke plikt til å bruke tolk i alle møter med minoritetsspråklige, bare når det er nødvendig av hensyn til rettssikkerhet eller for å yte forsvarlige tjenester. Dersom kommunikasjonen kan skje forsvarlig på norsk eller et annet språk, foreligger det som hovedregel ingen plikt til å bruke tolk. Disse medlemmer mener derfor at forslaget tar utgangspunkt i et problem som dagens regelverk allerede er innrettet for å håndtere.

Disse medlemmer merker seg at alle som har latt seg høre, og statsråden, advarer mot at egenbetaling kan føre til at mennesker lar være å benytte tolk selv når det er nødvendig. Konsekvensen kan bli svekket rettssikkerhet, dårligere tilgang til helsehjelp og større sosiale forskjeller.

Disse medlemmer viser videre til at økningen i bruk av tolketjenester må ses i sammenheng med innføringen av tolkeloven i 2022, som nettopp hadde som formål å styrke bruken av kvalifiserte tolker i offentlig sektor. Økt bruk av tolk er derfor ikke nødvendigvis et uttrykk for svakere integrering, men kan også være et resultat av bedre etterlevelse av lovverket.

Disse medlemmer mener at språkutfordringer må møtes med bedre norskopplæring og sterkere inkludering, ikke med økonomiske barrierer som gjør tilgang til offentlige tjenester avhengig av betalingsevne. Disse medlemmer støtter ikke representantforslaget.

Komiteens medlem fra Rødt mener riktignok at det å lære seg det norske språket er en viktig nøkkel til, og forutsetning for, vellykket integrering i samfunnet og deltakelse i arbeidsliv og samfunnsliv. Dette medlem mener at forslaget ikke vil skape bedre språkkunnskaper eller bedre integrering, men snarere vil kunne føre til økt ulikhet i helse, tilgang på helsehjelp og merkostnader som følge av misforståelser eller mangel på riktig og god kommunikasjon. Det vil etter dette medlems syn også medføre unødvendig mye byråkrati. Dette medlem viser til at statsrådens vurdering av forslaget også peker på at innføring av egenbetaling for tolketjenester etter tre års opphold i Norge vil føre til forskjellsbehandling av brukere av tolketjenester, og risiko for sosial ulikhet. Forslaget vil videre være umulig å innføre uten at det gjøres unntak, for eksempel hvis det er faglig eller medisinsk uforsvarlig å ikke bruke tolk, eller hvis de det gjelder, ikke kan betale.

Dette medlem mener forslaget undergraver hele formålet med tolkeloven og arbeidet som gjøres for å sikre god tilgang til tolker i offentlig sektor.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til nødvendige lovendringer slik at utlendinger selv må betale for tolketjenester etter at de har hatt opphold i Norge i tre år, unntatt i situasjoner som krever øyeblikkelig hjelp og helsehjelp.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:281 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Kristian August Eilertsen, Rune Midtun, Bjørn Larsen og Helge André Njåstad om egenbetaling for tolketjenester etter tre års opphold i Norge – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 3. november 2026

Hanne Beate Stenvaag
leder

Anne Lise Gjerstad Fredlund
ordfører

VEDLEGG

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen i Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
		1.oktober 2026

Representantforslag 281 S (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Kristian August Eilertsen, Rune Midtun, Bjørn Larsen og Helge André Njåstad om egenbetaling for tolketjenester etter tre års opphold i Norge

Jeg viser til brev fra kommunal- og forvaltningskomiteen 13. mai 2026 med anmodning om min uttalelse av representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Sylvi Listhaug, Kristian August Eilertsen, Rune Midtun, Bjørn Larsen og Helge André Njåstad, om egenbetaling for tolketjenester etter tre års opphold i Norge.

Forslagsstillerne presenterer et forslag hvor Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til nødvendige lovendringer slik at utlendinger selv må betale for tolketjenester etter at de har hatt opphold i Norge i tre år, med unntak av situasjoner som krever øyeblikkelig hjelp og helsehjelp. Nedenfor følger min uttalelse og vurdering av forslaget.

Om tolkeloven og økning i antall tolkeoppdrag
Bruk av tolk i offentlig sektor ble fra 1. januar 2022 regulert i lov om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven). Lovens formål er å bidra til å sikre rettssikkerhet og forsvarlig hjelp og tjenester for personer som ikke kan kommunisere forsvarlig med offentlige organer uten tolk. Loven skal også bidra til å sikre at tolker holder en faglig forsvarlig standard.

Tolkeloven § 6 regulerer når offentlige organer har en plikt til å bruke tolk. For det første skal offentlige organer bruke tolk når det følger av lov, for eksempel i forbindelse med straffesaker og helse- og omsorgstjenester. For det andre skal offentlige organer bruke tolk når det er nødvendig for å ivareta hensynet til rettssikkerhet eller for å yte forsvarlig hjelp og tjeneste. Det er det offentlige organet som selv vurderer om de har en plikt til å bruke tolk i hvert

enkelt tilfelle. For tilfeller som faller utenfor disse to kategoriene, kan det offentlige organet likevel benytte tolk, men de har ikke en plikt til det etter loven. Loven regulerer ikke en rettighet for den enkelte til tolk.

God kommunikasjon er en forutsetning for at det offentlige skal lykkes med å yte gode og forsvarlige tjenester til hele samfunnet. I flere tilfeller hvor det er språkbarrierer vil tilrettelegging av informasjon ved bruk av tolk, være avgjørende for å nå deler av befolkningen som ikke behersker norsk eller ikke kan kommunisere på norsk talespråk. På denne måten kan det offentlige bidra til å forebygge misforståelser og sikre at borgerne mottar korrekte tjenester, noe som også kan føre til et sterkere tillitsforhold mellom befolkningen og myndighetene.

Hovedmålet med innføringen av tolkeloven i 2022 var å tydeliggjøre offentlige organers ansvar for å bruke tolk og å bidra til en kvalitetsreform på tolkefeltet ved å stille krav om å bruke kvalifisert tolk der det er nødvendig for å ivareta hensynet til rettssikkerhet og for å yte forsvarlig hjelp og tjeneste. Innføringen av kravet om å bruke kvalifiserte tolker skulle styrke kvaliteten på tolkeoppdrag som utføres i offentlig sektor. God kvalitet på tolkingen bidrar til effektive offentlige tjenester og riktige avgjørelser, og vil øke tilliten til tolketjenesten. Innføringen av loven skulle også bidra til at befolkningen får tilgang til tolk når det er nødvendig.

Forslagsstillerne peker på tall fra IMDi som viser en økning i antall tolkeoppdrag i perioden fra 2021 til 2025, og mener dette viser at det i all hovedsak er språkbarrierer som er den store årsaken til de økte utgiftene man ser, for eksempel i helsetjenesten. Jeg vil peke på, slik forslagsstillerne også nevner, at deler av økningen sannsynligvis skyldes det store antallet fordrevne fra Ukraina som har kommet til Norge i denne perioden. En annen årsak til noe av økningen er trolig innføringen av offentlige organers plikt til å benytte tolk i tolkeloven i 2022. Jeg vil også peke på at forslagsstillerne viser til en økning av tolkeutgifter hos de regionale helseforetakene særskilt, men at forslaget som fremmes om betaling av tolketjenester gjør unntak for situasjoner som krever øyeblikkelig hjelp og helsehjelp. Jeg forutsetter at et slikt unntak vil omfatte spesialisthelsetjenesten som de regionale helseforetakene sørger for. Forslaget vil derfor ikke bøte på de økte utgiftene til de regionale helseforetakene som nevnes av representantene.

Vurdering av egenbetaling for tolketjenester etter tre års opphold i Norge
Ved innføringen av tolkeloven i 2022 ble det vurdert om det skulle innføres egenandel for bruk av tolketjenester. I høringen av lovforslaget ble det ikke foreslått å innføre en slik egenandel, men det ble bedt om høringsinstansenes syn på om det burde innføres i tilfeller der hensynet til rettssikkerhet og forsvarlig hjelp og tjeneste ikke gjør seg gjeldende. 25 av 27 høringsinstanser som uttalte seg var negative til å innføre en ordning med egenandel, og i Prop. 156 L (2020–2021) *Lov om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven)* ble det ikke foreslått å innføre en ordning med egenandel i tolkeloven. Departementet ga følgende vurdering:

«Et krav om egenandel kan føre til mindre bruk av tolk. Dette kan på den ene siden innebære at brukere ikke ber om tolk dersom de ikke har et reelt behov for det eller at brukere i slike tilfeller bærer deler av kostnaden ved bruk av tolk. På den andre siden kan det også føre til at brukere som trenger tolk, ikke ønsker det fordi det koster penger. Dette kan få konsekvenser i form av at det ikke brukes tolk når det er behov for det, noe som blant annet kan medføre flere uriktige avgjørelser, mer klagebehandling og lavere tillit mellom brukere og det offentlige.

En ordning med egenandel for tolketjenester vil flytte deler av offentlige organers kostnader til tolketjenester over på brukerne og kan på den måten bidra til besparelser. Samtidig vil en slik ordning innebære administrasjonskostnader for organet, blant annet til innkreving. En ordning med egenandel kan også ha en betydelig kostnadsside ved at det kan bli flere uriktige avgjørelser hvis det benyttes tolk i færre tilfeller. Dessuten kan en slik ordning trolig føre til mindre bruk av tolk, også i tilfeller der bruk av tolk er nødvendig for å ivareta hensynet til rettssikkerhet eller for å yte forsvarlig hjelp og tjeneste. Dette vil ikke samsvare med formålet med tolkeloven.

(…)

At det ikke innføres en ordning med egen andel for tolketjenester betyr at tolkeloven ikke skal gi hjemmel for dette. Forslaget er ikke til hinder for at det kan kreves egenandel eller delvis dekning av utgiftene til tolk i enkelte saker eller sektorer, men da må det være hjemmel for dette i annen lov.»

Jeg vurderer at de samme momentene gjør seg gjeldende i forslaget fra representantene i denne saken, og som dermed taler imot forslaget om egenbetaling for tolketjenester etter tre års opphold i Norge. I tillegg til de ovennevnte momentene kan en ordning med krav om betaling for tolketjenester for avgrensede tilfeller være krevende å administrere og vil innebære administrasjonskostnader for staten eller kommunene. Det vil også føre til forskjellsbehandling av brukere av tolketjenester og risiko for sosial ulikhet.

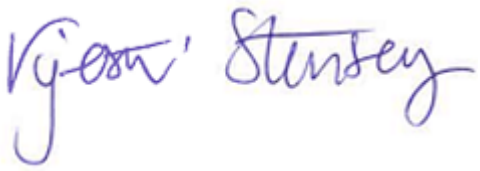
Norges internasjonale forpliktelser og menneskerettighetene setter også skranker for hvilke tilfeller et slikt krav om betaling for tolketjenester kan gjelde for. Blant annet følger det av den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 6 nr. 3 at enhver som blir siktet for en straffbar handling har rett på vederlagsfri bistand av en tolk hvis personen ikke kan forstå eller tale det språket som blir brukt i retten. Videre kan muligheten for krav om betaling for tolketjenester for tolkeoppdrag som involverer barn være begrenset av Barnekonvensjonen.

Jeg vurderer videre at det fremgår klart av tolkeloven for hvilke tilfeller det offentlige organet har en plikt til å benytte tolk, og at offentlige organer i mange tilfeller ikke vil ha en slik plikt. Dersom det ikke følger direkte av sektorlovgivningen, har organet en plikt kun når det er nødvendig å bruke tolk av hensynet til rettssikkerhet eller for å yte forsvarlig hjelp og

tjenester. Plikten vil typisk inntre i prosesser som leder fram til avgjørelser av inngripende karakter, situasjoner der det formidles viktig informasjon til eller fra enkeltpersoner og andre saker med stor betydning for den enkelte. En plikt til å bruke tolk vil som regel ikke gjelde dersom partene kan kommunisere forsvarlig på norsk eller et annet språk, for eksempel engelsk. En plikt til å bruke tolk vil bare i særlige tilfeller gjelde i kontakt med minoritetsspråklige som har norsk statsborgerskap eller som har fullført norsk grunnopplæring eller annen utdanning på norsk, fordi de fleste vil ha gode nok norskferdigheter til at kommunikasjon på norsk anses forsvarlig.

På denne bakgrunnen er min vurdering at regjeringen ikke bør se på lovendringer slik at utlendinger selv må betale for tolketjenester etter at de har hatt opphold i Norge i tre år med unntak av situasjoner som krever øyeblikkelig hjelp og helsehjelp.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon